

Но при все това, жално. Едно подобно съществуване, до половината напълнено съ жива дѣятелностъ и посилни заслуги, имаше право да види другата половина напълнено съ миръ и благодатно съзнание за извършена длъжностъ къмъ общото дѣло, подзето и тикнато напрѣдъ сега отъ цѣло поколение нови работници. Това вътрѣшно удовлетворение би освѣтило старитѣ му дни, би възрадващо душата му, при вида на величавото здание, на което той помни само основитѣ и самъ е положилъ въ тѣхъ енергията на младостта си и огъня на своята вѣра въ идеалитѣ. Не, той не види зданието, той вижда само себе си, и се вижда много голѣмъ, защото е единъ въ пустинята, която си е образувалъ, за свое нещастие.

Когато се завръщахъ познайниците му и съгражданетѣ му отъ гробищата, дѣто бѣхъ испратили смъртнитѣ му останки, всѣкому отъ тѣхъ се въртахъ въ ума фразитѣ отъ надгробното слово, фрази тържественни, празнични и студени. Но никой не намираше въ душата си искрено и топло слово на съжеление за изгубването покойника. Дали съзнавахъ, че той отдавна вече е билъ такъвъ и че нежитието му сега влазя въ нова фаза, или подозираха свирѣпата ненавистъ, що мартиризираше тая бѣдна душа, дори до освобождението ѝ?

— Вѣчна му память, казахъ нѣкои тъжовно.

— Миръ на душата му! продумахъ други.

Единъ отъ писжтствующитѣ приближи се до една група литератури тамъ, отъ испращачитѣ на покойника, които тихо нѣщо си шушняхъ, и ги стрѣсна съ неожиданитѣ и зловѣщо знаменителни думи:

— Господа български дѣтели! *говорете* млади!

